

Telegraful

Organ național-bisericesc

Nr. 973

On. Procuratura de stat

(Of.)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul** cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

La zece Mai

(=) Ziua de 10 Mai, în care mai de mult se sărbătorește intrarea Domnitorului Carol pe pământul românesc (10 Mai 1866), înfăptuirea independenței (1877), regalitatea și încoronarea (1881), astăzi încorporează toate sărbătorile mari naționale, începând cu unirea principatelor dunărene (1859) și până la proclamarea alipirii ținuturilor românești la vechea țară în anul 1918, și adevărată a Basarabiei în 27 Martie (9 April), a Bucovinei în 15/28 Noemvrie, a Ardealului și părților bănățene în 18 Noemvrie (1 Decemvrie).

Pe urma unui glorios război, poporul de aceeaș credință și de aceeaș limbă se înfrățește pentru a stabili o viață românească liberă în munții și câmpiile, unde își dorm somnul de veci trupurile desrobitorilor noștri eroici.

Nedreptele hotare teritoriale sânt desființate în 1918. Dar astăzi, în al patrulea an de viață liberă, nu putem încă zice că s'au desființat și hotarele sufletești între frați și frați.

Opera aceasta, de unificare, este cu mult mai grea și mai complicată, decât ni-am închipuit în anul acela de însuflețire uriașă dela 1918.

Nouăle ținuturi, Ardealul cu părțile bănățene, Bucovina și Basarabia, alipite la vechiul regat, doresc să vadă înainte de toate mai multă statornicie în mersul vieții politice a statului. Țările alipite nu se

împacă nici de cum cu dese schimbări de guverne și parlamente și funcționari. Românii desrobiți privesc cu neplăcere faptul d'a se perândă partidele la cârma țării în scurte intervale și a se împărtași de bunătăți astăzi unii, mâine alții, după anumite combinații politice, care par a nu lua sfârșit.

De aici provine oarecare nemulțumire și vrajbă în sufletele noilor provinciali.

Starea aceasta de sbuciumare nu se va putea îndrepta, decât prin o lungă muncă, plină de răbdare, — din care negreșit își ia partea ce i se cade și biserica noastră ortodoxă.

Ziua de 10 Mai trebuie să devie de fapt cea mai mândră între sărbătorile naționale: Ceea ce este în sărbătorile bisericii creștine Învierea Domnului, aceea are să fie, în sărbătorile noastre naționale, ziua de 10 Mai.

Reînviind trecutul, plin de învățăminte, să putem dobândi încredere și putere nouă pentru viitor, conform intereselor de viață ale neamului întregit.

Să dăm splendoarea cuvenită acestei zile mari în fiecare an. Și mulțumind mai întâi Atotputernicului, cu pietate să aducem prinosul de recunoștință Suveranilor, a căror strălucire, ca exemplu de înțelepciune și ca duh de jertfă, nimic n'o poate întuneca, dinastia română fiind legată cu trăinicie de poporul care nu uită și care poartă dragoste nesfârșită, adâncă și prevăzătoare pentru moșia sa. Și earăș, prios de admirare să aducem ostașilor vi-

teji sacrificați pentru mărirea patriei române. Să ne închinăm cucernici memoriei lor în ziua cea mare de zece Mai. Ei și conducătorii lor ni-au dăruit viața liberă de acum; — ear noi, generația de astăzi, avem să asigurăm și să desăvârșim darul, pe seama urmașilor, împospătând an de an energia și credința poporului nostru, a cărei unitate națională nimeni și nimic să n'o mai poată sfărma niciodată.

Vizitațiunea canonică

Budila

Marți, 9 Mai n.

După ora 4 sântem în *Budila* sat cu locuitori amestecați, sediul conților Béldi și Mikes. Sântem întâmpinați cu flori și un grup de băieți și fiicăi în costume naționale.

În ușa bisericii părintele Iordan Curcubătă cu crucea și evanghelia în mână întâmpină pe I. P. S. Sa prin următoarea vorbire:

Excelența Voastră, Înalt Prea Sfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, Preaîndurate Părinte, — O bucurie nespus de mare am avut deja dela alegerea I. P. S. Voastre de cap bisericesc al românilor din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș, când Congresul național bisericesc V'a ridicat în scaunul de mitropolit. Iubire nețarmurită și alipire neclintită față de biserică și capul său am căutat să înrădăcinez și în poporul meu, mic și mare, tânăr și bătrân, care astăzi Vă iese înainte, să Vă imploare binecuvântarea arhierescă. I. P. Sf. Părinte, noi românii din Budila am trăit numai prin biserică, căci școala ni-a fost răpită încă din anul 1877. Nenumărați pași am făcut, la provocarea P. V. Consistor, să recăștigăm școala, dar toți au fost zădarnici.

FOIȘOARA

Jertfa lui Isus

Prin moartea sa pe cruce Isus Hristos ne-a mântuit de robia păcatului și a împăcat pe om cu Dumnezeu. Jertfa sa nemărginită a prevestit-o ca ceva necesar, ca o hotărâre a Părintelui său ceresc. El și-a dat sufletul său preț de răscumparare pentru mulți și a adus lumii viață și mântuire. Prevestirea patimilor sale, în mod mai clar, o face Mântuitorul cu ocazia mărturisirii solemne a învățăceilor săi, că El este Hristosul. «De atunci începui Isus să spună ucenicilor săi, că trebuie ca El să meargă la Ierusalim și să sufere multe dela bătrâni și dela mai marii preoților și dela cărturari și să fie omorât și a treia zi să se scoale» (Mat. 16, 21).

Cauza patimilor și a morții sale o aflăm în ura și dușmănia grozavă a autorităților iudaice față de intențiunea lui Isus de a reforma starea religioasă de atunci, apoi în muștrările aspre făcute cărturarilor și fariseilor apărând pe profeți, și în genere în anunțarea dignității sale mesianice. Iudeii foarte bucuroși ar fi primit și recunoscut pe Isus de Mesia, dacă ar fi fost

după inima și așteptări lor, un domnitor cu multă putere lumească, care să-i scape de jugul roman. Pentru un astfel de Mesia bucuroși ar fi jertfit, pornind la luptă pentru libertate.

Dar pășirea sa modestă, blândețea și umilinta adâncă i-a revoltat, căci ele stăteau în mare contradicție cu speranțele lor mesianice. Acesta a fost fără îndoială motivul cel mai puternic, pentru care au refuzat ei pe Isus.

La început autoritățile n'au pășit pe față contra lui Isus, ci au luat mai mult o poziție observatorie. Când însă în Galilea Isus a aflat la o mare multime aprobare multă, admirație și însuflețire pentru sine și religia sa, opoziția fariseilor și a preoților a început să crească și să devină tot mai vehementă. Siguranța, că El trebuie să moară pentru întemeierea împărăției adevărului și a dreptății, îi devenea tot mai mare.

În Testamentul nou avem destule indicațiuni, din care se vede, că El și-a câștigat această convingere adâncă; de asemenea și din exemplul profeților, cari aproape toți au fost persecutați și uciși cu pietri ori martirizați.

O știa aceasta și din istoria Testamentului vechi, căci adesea cu mâhnire vorbea de morimintele profeților, cari au fost zidite și împodobite de aceia, ai căror părinți au fost omorâtorii lor.

Pe cât era de conștiu de patimile și moar-

tea sa, pe atât îi era de greu să convingă și pe învățăceii săi despre aceasta. Petru îl îndemna să renunțe la astfel de cugetări: «Doamne, aceasta să nu fie!» Ceilalți doi ucenici mai apropiați, Iacob și Ioan, cerură în împărăția mesianică posturi de onoare: de a sta unul de-a dreapta, altul de-a stânga lui. Atât de puternic era înrădăcinată în generația de atunci ideea despre un Mesia, care va domni, încât nime nu putea înțelege pe un Mântuitor, care să sufere.

Mijloacele pământești, bogățiile lumii și mărirea, cu cari ar fi putut lucra pentru scopurile sale, toate zăceau la picioarele lui. Învinge slăbiciunea cărnii și luptă până la deplina sa umilire. Cunoscând voia Tatălui, cu supunere și de bunăvoie s'a dat pe sine. Desprețuind lumea și durerea a suferit totul în serviciul credincios chemării sale, în iubire sfântă către poporul său și către întreaga omenime. În hotărârea sa nestrămutată de a se jertfi da bunăvoie, zace sublimitatea morții sale.

În orice moment al vieții putea să-și părăsească ținta fixată și să se retragă în singurătatea munților din Galilea. În grădina Gethsimani, sub scutul nopții și al întunecului, putea să fugă și să scape de orice urmărire. În Bethania și Ierihon, ori unde găsea apropiat loc de refugiu. În cele mai amare momente, când se văzu părăsit de toți, se afla în mare luptă sufletească, ceea ce se vede din cuvintele: «Părinte,

Abea după luarea imperiului, școala din Budila s'a putut schimba în școală românească. Biserica noastră veche e zidită în 1734, de Moise Ciuta din Săcele. Într'însa propoveduesc cuvântul lui Dumnezeu de 180 ani, ea ni-a păstrat credința și conștiința națională, și mi-a făcut posibil să Vă pot azi saluta, în mijlocul poporului din această comună, cu cele mai fidele și devotate simțăminte. Pasul Exc. Voastre, pe pragul bisericii noastre, să fie pas de aur, ca din umilită și săracă s'o vedem cât de curând ridicată măreț ca semn de mulțumire Atoputer-nicului. Conștiu de puterea și voința ce-o aveți pentru conducerea năii Domnului la limanul fericirii, Vă zic să fiți binevenit în mijlocul nostru și Vă strigăm cu toți: Întru mulți ani, Stă pâne, să trăiți!

Răspunde I. P. S. Sa laudând tăria în credință. Urmează intrarea în biserică și sfințirea apei și predica despre însemnătatea Invierii lui Hristos: Biserica dă leacul vindecării, veniți să vă vindecați.

Dacă duhul lui Hristos ar trăi în fiecare om, țara noastră ar avea altă înfățișare, dela sărac până la bogat, — n'ar exista nici o țară mai fericită. Incheie cu sfaturi din viața practică. Predica I. P. S. Sale a făcut adâncă impresie.

În biserică se primesc delegațiile. În numele proprietarilor vorbește contele Pavel Beldi, apoi preotul reformat în numele comunității reformate.

I. P. S. Sa răspunde îndemnând la buna înțelegere.

Săntem invitați și cu plăcere asistăm la producția jocului de călușeri, format din două grupe, una din copii de școală, alta din fiicăi.

Au jucat foarte frumos în admirabile costume naționale.

Acest joc a făcut parte din programul serbărilor populare proiectate în ziua sfințirii bisericii din Sftul Gheorghe, dar din cauza timpului nefavorabil nu s'au putut ține.

Luăm masă comună cu toți fruntașii satului. Dela preot aflăm că prin reforma agrară s'a instărit un număr mare de țărani români.

Raporturile cu străinii sânt bune. Românii progresaază văzând cu ochii. Preotul e om harnic și poartă toată grija sufletească a credincioșilor. Are casă culturală în o spațioasă sală, bibliotecă parohială, pe care I. P. S. Sa a îmbogățit-o la această ocaziune cu 60 cărți etc. Arhivul s'a aflat în cea mai mare ordine.

Masa se ridică de timpuriu pentru a ne odihni: drumul ce ne aștepta a doua zi spre Buzău este de 27 Km.

Intorsura-Sita și Vama-Buzău, Boroșneul-mic și Zagon

Miercuri, 10 Mai n.

Ne îndreptăm dimineața spre satele din fosta graniță, cuprinsă toate sub numirea de *Buzăul ardelean*. Sub unguri se numea Buzăul

unguresc, fără să aibă nici un locuitor ungur afară de administrație. Buzăul ca pas de trecere e cunoscut în istorie sub numirea germană Bodzau încă dela 1224, când cavaleri germani s'au luptat contra cumanilor. În 1303 tătarii au năvălit pe aici în țara Bârsei. Pe aici a intrat și Mihai Viteazul în Ardeal, 1599, și s'a întors tot pe aici după lupta dela Mirislău etc. Urme că a existat comuna, avem dela 1705, când 35 familii din Tohanul vechi, din cauza persecuțiilor religioase, s'au așezat la Intorsura de azi a Buzăului, zidindu-și o biserică de lemn. Bisericele, trei de astăzi, sânt de proveniență mai recentă. Cea din Intorsura e zidită în 1840, cu ajutorul unor mocani din Săcele, a căror nume s'a perdut. Buzăele sânt sate de munte, împărășite având o lungime de 23 km. și $\frac{1}{4}$ —3 km. lărgime. Drumul cu serpentine până la Buzăe este încântător. Cum cobori, se vede întreaga comună, în mijloc cu o frumoasă luncă numită «Lunca sașilor», proprietatea sașilor din Preșmer, azi căzută sub expropriere.

La intrarea în sat sântem primiți de un grup imponent de călăreți, conducătorul lor, C. Bogdan, ne salută. În drum spre biserică ni se atașează foarte multe căruțe. Ne oprim întâi în Intorsura. În mijlocul satului I. P. S. Sa e așteptat de mulțime mare de popor și salutată de învățătorul pens. G. Zaharie. I. P. S. Sa răspunde și binecuvintează. La biserică este așteptat de adm. prot. G. Negoescu, sărutând crucea și evangelia întră în biserică, făcând sfințirea apei. Credincioși foarte mulți. I. P. S. Sa, după o înălțătoare predică asupra căreia vom reveni, li stropește cu apă sfințită.

În Sita-Buzău I. P. S. Sa oficiază liturgie și predică, cu mult avânt; în *Vama-Buzău* feșanie. Aici am avut una din cele mai călduroase primiri. Preotul I. Modroiu a rostit următoarele:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne, — Inimile noastre sânt pline de cea mai vie mulțumire sufletească în aceste clipe solemne, când I. P. S. V. ca cel dintâi Mitropolit al nostru după întregirea neamului, ați descins în mijlocul nostru. Pot afirma că I. P. S. V. sânteti primul arhieru, care în dorința de a ne cunoaște mai deaproape n'ați pregetat a veni pe aceste plaiuri, în acest colț extrem al Ardealului, în creerii munților, unde lupta pentru păstrarea intactă a comorilor noastre sufletești, a limbii și legii noastre, a fost mai aprigă ca în alte ținuturi. În această luptă n'am cruțat nimic pentru păstrarea genuină a ființei noastre etnice. În această luptă am fost călăuziți de credința nestămutată în dreptatea celui A tot puternic, credință pe care ni-a păstrat-o și ni-o mărturisește la tot pasul biserica noastră, credință pe care I. P. S. V. între cele mai grele împrejurări, — pela 1917—18, o profesai și o răspândeai prin luminoase articole din presa noastră. Prin prezența I. P. S. V. în mijlocul nostru căpătăm puteri noi, nou impuls la munca pe care în deosebi astăzi o reclamă biserica,

statul și neamul nostru întru consolidarea și punerea lui pe temelii trainice. Permiteți-mi ca în numele bisericii vii din Vama-Buzăului să Vă întâmpin cu tradiționalul: Bine-azi venit, și dați-mi voe ca în numele acestei bisericii vii să împlor binecuvântarea arhierască, dorindu-Vă din adâncul inimii mulți fericți ani, pentru binele și prosperarea bisericii noastre.

I. P. S. Sa a mulțumit, și binecuvântă poporul.

I. P. S. Sa a oficiat apoi un serviciu divin și a rostit o frumoasă predică.

În toate trei comunele am trecut prin porți triumfale. Mulțimea de călăreți și căruțe cene însoțeau, forma un cortegiu nesfârșit. Găzduirea am avut-o la părintele George Negoiescu, administrator protopopesco al protopopiatului Sf. Gheorghe. Țăranii, cari n'au, pământ mult, se ocupă cu economia de vite, cu cărăușitul și cu lucru la tăiat lemne. Oamenii harnici. Numărul copiilor obligați de a cerceta școala e de 2400.

Joi, 11 Mai n.

Joi dimineața plecăm mai departe spre *Boroșneul mic și Zagon*. În dealul Boroșneului ne ies în cale călăreți. Biserica e mică. I. P. S. Sa oficiază sfințirea apei. Fiindcă secta pocăiților are aici câțiva aderenți, a ținut credincioșilor cari nu încăpeau în biserică, timp de o oră o frumoasă cuvântare, arătând că Mântuitorul ne-a descoperit numai o doctrină, Mântuitorul Hristos a instituit cele 7 taine, prin care ni se împărtășește grația dumnezească, ear cu propagarea doctrinei și administrarea și săvârșirea sfintelor taine a încredințat biserica și respective pe slujitorii ei. Deci numai în, și prin biserică ne putem mântui. Punct de punct a combătut apoi I. P. S. Sa toate rădăcirile pocăiților, aducând numeroase pilde. Cuvântarea I. P. S. Sale a făcut o adâncă impresie asupra mulțimii de popor.

După aceea I. P. S. Sa ascultă pasurile oamenilor. Cer să li se dea preot. Li se promite. Se vizitează casa parohială și arhivul.

În drum spre Zagon trecem prin Boroșneul-mare, comună ungurească. Și aici sântem primiți sărbătorește ca și în celelalte părți. O imponentă poartă triumfală. Cuvântul de bună venire îl rostește, în limba maghiară, secretarul comunal. Căldura primirii neașteptate a îndemnat pe Înaltul prelat să răspundă următoarele: Vin în numele evangheliei, a păcii, a iubirii și a bunei înțelegeri. Doresc să înainteze fiecare în limba și cultura lui națională. Țara noastră este destul de largă, ca să încapă pe toți. Românii și ungurii, după experiență de veacuri, au constatat că numai prin egalitate pot trăi împreună, prin dragoste frățească pe pământul, care l-au locuit și muncit veacuri de arândul. Vă doresc tot binele și Vă împărtășesc arhieriasca binecuvântare.

Cuvintele acestea au fost viu aclamate, se vedea pe fețele radioase ale celor prezenți mulțumirea sufletească ce i-a cuprins.

Până la Zagon trecem printr'o mănoasă câmpie, cu fiecare părticică de pământ lucrată.

de este cu puțință, să treacă acest pahar dela mine!»

Mântuirea lumii se putea face și pe altă cale, nu numai pe cea din veci hotărâtă, adică prin patima și moartea Fiului omului. Natura omenească în Isus, în slăbiciunea ei, în fața chinurilor morții s'a înfiorat; dar nu cere ceva contrar voinții divine, ceva contrar hotărârii din veci a Tatălui, căci imediat zice: «Nu precum eu voiesc, ci după cum e voia Ta!»

„Gogu“

— Piesă teatrală populară —

De Horia Petra-Petrescu.

Am scris o piesă menită să fie jucată în satele noastre mai mari și în orașele noastre și mă folosesc de maniera neobicinuită la noi, dar folosită într'alte țări, de a vorbi despre opera proprie, arătând ce am vrut și cum am crezut de bine să duc în îndeplinire dorința mea.

Cred că ne trebuie în zilele noastre piese cari să trateze pe scenă și probleme sociale, arzătoare, vitale și să contribuie ca lozinci sănătoase să se răspândească în public. Cu aceasta nu vreau să condamnez — Doamne ferește! — piesele cari și-au pus de scop al vieții lor numai petrecerea, dacă această petrecere nu strică, dacă această petrecere nu te face să îți uiți cu totul că mai ai și alte ținte pe lume afară de satisfacerea stomahiconului și a trebuinței după glume, câteodată chiar și cu ceva piper.

Avem nevoie — deci — de piese populare, cu cântece, cu veselie, dar și cu tristețe, în caripe lângă util să fie și dulcețea. Una din piesele acestea vrea să fie piesa în trei acte: «Gogu».

Mai bine decât orice informație va lămuri pe cititor cuprinsul piesei.

Acțiunea se petrece într'un sat românesc din Ardeal. E după războiul mondial. Prisonierii s'au întors acasă. Satul începe să și trăiască viața sa liniștită de mai înainte. Cel puțin așa este dorința celor buni din sat, în frunte cu țăranul chiabur Costan, un văduv care pe lângă gospodăria sa mai ține și birtul comunal. Costan e om care a dat cu capul de gard, e mai în vârstă, are marea bogăție a experienței de viață. A screscut, cu mare greu la început, pe singurul său fiu, pe *Gogu*, la școli, până ce l-a văzut cu diploma de inginer, laureat la școala de inginerie din București. Gogu este lumina ochilor bătrânului. Ține el și la cele două fete ale sale, la Lisaveta care e măritată în sat și are doi copii și sglobii, iubește și pe Mioara, pe fata sa oarbă, care a orbit în copilărie — dar nădejdea bătrânului lui este Gogu.

Actul întâi se începe cu o scenă rustică: bătrânul Costan, în fruntea mesii, dă binecuvântarea lucrătorilor și căsenilor, după ce nepoțelul, un copil de al Lisavetei, a sfârșit «Tatăl nostru». Fiecare se îndreaptă pe la lucrul său: la munca câmpului, la curățat mere, la stupi. E toamnă, în Septemvrie.

Sânt tocmai cinci ani de când a murit nevasta lui Costan. Pomenindu-o și «de sufletul

ei» șterge Costan pe datornicii săraci, însemnați cu creta pe ușa birtului. Ghițoi, un țăran olog, care fusese la Ierusalim și care de aceea e numit și «Hagiul», laudă fapta lui Costan. Un țigan se bucură și el de dărnicia bătrânului Costan, «de sufletul moarfei».

Servitorimea cântă și lucrează. În mijlocul scenei cu cântece apare Lichirie, țăran care a fost ani îndelungați prisonier în Rusia, întors acum în satul său cu idei bolșeviste. Povestește cu mândrie, în timp ce ascultătorii clatină din cap, speriați, cum a dat de mâncare fân calului, în altarul unei biserici rusești. Își bate joc, bădăran, de țiganul care venise să asculte și el. Când Lichirie ia în bătaie de joc și pe mama-moartă a țiganului, se ridică rezolut și îi ia apărarea Mioara, oarba, care ascultase toate fără de nici o vorbă până atunci. «E om și el!» strigă în față oarba, lui Lichirie, iar când acesta vrea să o ridiculizeze și mai departe, declară Mioara: «omul ăsta (Lichirie) îți batjocorește tot, tot, și biserică și neam, și nu te lasă să te aperi. E rușine!» Cu o vorbă țigănească, spusă în bătaie de joc, caută Lichirie să se scape de Mioara, dar nu scapă așa de ușor, ceva mai târziu, de Costan și de Gogu, cari vreau să știe de ce răspândește gânduri de nemulțumire și de revoltă de clasă și religioasă în sufletul sătenilor. Se naște o discuție aprinsă între cei trei, discuție la care ia parte și Ghițoi, Hagiul. Lichirie care își bătuse joc de Ghițoi, prinzându-l cetind din «Viețile sfinților», Mioarei — rade superior și — străns cu ușa — nu găsește alt răspuns decât nește fraze împotriva «burjuilor»,

Nici unul din câți vedem pentru prima oară județul Treiscaune, nu ne-am așteptat să găsim un ținut așa de frumos și bogat, cu sate înfloritoare și oameni muncitori. Cu un klm. înainte de intrarea în sat, ne-au întâmpinat călăreți în costume naționale, cu cai frumoși, unul ca unul.

La intrare în Zagon poartă de triumf, cu lume multă; comuna e mare, cu 6000 locuitori, majoritatea unguri. Secretarul bineventează. I. P. S. Sa răspunde. Oficiăm liturgie, la sfârșit predică I. P. S. Sa cu multă râvnă oratorică despre credință și fructele cele mari și multe ale adevăratei credințe. Conduc în ornată până la casa preotului. Se fac recepțiile. Își prezintă omagiile: comunitatea reformată, rom. catolică, sfatul școlar și primăria. Vorbesc scurt și frumos preotul reformat și romano-catolic. — I. P. S. Sa le răspunde vorbind despre legătura sufletească dintre biserici, și îndemnând pe toți la conlucrarea pentru binele țării, prin armonie și înfrățire.

Un grup de săteni își spun păsurile dlui prefect, care ne-a însoțit în tot locul.

Eroii nostri*)

«Nici întâiul Așezământ n'a fost sărbătorit fără de sânge... Acesta este Așezământul, pe care l-a poruncit vouă Dumnezeu». Sf. Ap. Pavel: Evrei, IX, 18 și 20.

Iubiți creștini, Scumpi oșteni, — în viața popoarelor, pururea au fost vremi, ale căror hotare au fost fixate prin sânge de eroi și de martiri.

Eroul și martirul, în fondul lor moral, sânt una și aceeași: Eroul e gata și el în toată clipă s'aducă, întocmai ca martirul, suprema jertfă — sângele și viața — pe altarul idealului său.

Și Așezământul Legii vechi se întemeia pe jertfele de sânge, crezut de ispășitor, al animalelor. Dar Așezământul Legii nouă s'a desăvârșit, căci el are la temelie eroismul și moartea, mai mult decât martirică, și chiar sângele, cu adevărat ispășitor, al Dumnezeu-omului Hristos.

De 19 veacuri neîntrerupt se face cultul eroismului moral și al martiriului dumnezeesc de pe Golgota; și însuși biserica creștină, *acestui* neîntrecuț eroism și sfîntitor martiriu își datorește desvoltarea sa.

În vechimea adâncă, în vremea de prigonire a creștinismului, se spunea, că sângele martirilor este sămânța creștinilor. De aceea biserica creștină de răsărit până și azi își proslăvește martirii ei eroi cu cântări ca aceasta: că prin sângele mucenicilor, ca și cu o porfiră și cu visson, se împodobește biserica, și că prin

*) Această cuvântare a fost ținută în fortăreața Aradului, la 20 Mai n. 1920, cu prilejul sfîntirii monumentului ridicat acolo întru pomenirea eroilor.

a domnilor. Gogu întreabă: «Eu «burjiu»? Dar eu nu mă trag din săteni? O să lucrez eu întru potriua intereselor țărănești? Se discută și comunismul. Costan, bătrânul, întreabă: îți poți închipui o societate unde toți sunt una? Aduce exemplu viața albinelor: cap, — de regină, *adevărată* regină, albine muncitoare și trântori cari sunt dați afară frumuseț. Gogu pune teza: numai colaborare între cei *buni* din *toate* clasele sociale; câteva sute, chiar câteva mii de oameni se pot hotărî pentru comunism, dar milioane de oameni, mai cu seamă analfabeți în cea mai mare parte, comit o crimă dacă vreau să fie comuniști. Când e vorba de bani descrie Lichirie goana după aur, chiar și pe câmpul de luptă, și declară: asta-i viața! Ghițoi îi strigă: Incredutul! Nu e *nimic* alta? V'am văzut murind în războiul!

Bătrânul Costan stă între Ghițoi și Lichirie și spune: Pe omul care tot mai crede în răsplată și într'un Dumnezeu pot să clădesc ceva pentru viitor, pe unul care-și bate joc de toate și nu crede în nimic, nu — ar fi clădit pe nisip.

«Să nu-mi spurci satul!» l isbucnește Costan, când Lichirie râde la toate argumentele aduse. «O să ai de furcă cu mine!»

Lichirie și Costan se despart neîmpăcați. Spectatorul simte că se dă lupta între două principii: între un conservatism sănătos, dornic de progres real și între un spirit de negare, lipsit de o muncă constructivă, concretă.

O mică încordare se bagă de seamă și între tată și fiu, în scena următoare, când Gogu

acești eroi-martiri biserica strigă către Hristos, cerându-i să trimită poporului său îndurările sale și mila sufletelor noastre. *)

Dar biserica a mers și mai departe în aprecierea eroilor — martiri ai săi. Ea își clădea lăcașurile de rugăciune pe mormintele martirilor. În vechia Cartagine din Africa, la sudul imperiului roman de odinioară, se aducea la anul 401 o orânduie — canonul 83 — care prefăce acest obicei în o lege a creștinătății și poruncește să se sfarme toate bisericile care n'au moaște martirice la temelia lor.

Vă întreb acum, iubiților, cine ar putea înțelege mai bine decât biserica noastră națională, însemnătatea praznicului pios de azi întru amintirea eroilor noștri, morți pentru țară, neam și lege?!

Eroii pentru cari ne-am rugat și cărora li se dedică acest monument, ce li s'a sfîntit azi — ca un mormânt simbolic ce este — ce altceva sânt ei, decât niște mucenici ai lumii nouă, prin a cărora moarte se duce mai departe opera de bine și de libertate, pentru a cărei inaugurare a murit Hristos odinioară și în semnul căreia învie azi dreptatea popoarelor și a neamului românesc.

În cele aproape 2000 de ani dela Hristos d'abia s'a îndeplinit adecă o jumătate din evanghelia lui Hristos, s'a înfăptuit numai eliberarea socială și politică a individului, și a rămas ca prin jertfa de sânge și moartea noilor martiri moderni din toată lumea să se înfăptuiască și ceaialtă jumătate de evanghelie — libertatea neamurilor.

Pentru acest evangheliu, de libertate morală și socială, au murit martirii moderni, și din sămânța unui atare sânge martiric, vărsat pe întregă întinderea pământului, prind ființă contururile unei lumi nouă, ale unei civilizații regenerate, iar din mormanul ruinelor lumii, ce se destramă, și până acuma răsărit pentru noi — mândră și plină de nădejdi — noua, încăpătoare și frumoasă Patrie a tuturor românilor din stînga Dunării.

Eroii — martiri ai neamului românesc fac și ei parte din nesfârșitul număr al Eroilor lumii întregi, cari au luptat fiecare pentru cinstea armei și pentru a patriei sale. Eroii noștri însă au și o glorie specială. Ei și-au zis, ca frații Macabei din Legea Veche: «Mai bine este să murim noi în război, decât să vedem răutățile (venite asupra) neamului nostru și a sfîntelor». (I. Mac. III. 60)

Eroii noștri, cari au primit coroana nevastă a martiriului modern — vorbind cu sf. Scriptură — au adus *jertfă de mîntuire* (III Moise: XXII, 21) viitorului nostru ca neam, patrie și lege.

Ei au fost aceia, cari — după întâiul așezământ politic în preț de sânge Roman în Dacia

*) Tropar dela Pavcernița mică.

cere, jumătate în serios, jumătate în glumă, ca tata să schimbe tabla «birtului» cu una: «Restaurant». Dar acesta este numai un nor trecător.

Prefectul județului se anunță, cu sunete de automobil. Vine în persoană să strângă mâna, să facă cunoștință cu tinărul de care a auzit vești atât de bune dela București. Totodată anunță pe Gogu că comisia care avea să cenzureze un concurs de premiare al unui plan de canalizare a râului care trece tocmai prin mijlocul satului și amenință cu esundarea ținutului întreg, — a dat premiul întâi planului lui Gogu. Toți sunt mândri și fericiți de laudele aduse lui Gogu. Prefectul invită pe Gogu la sine.

Actul al doilea se petrece câteva zile mai târziu. Mioara capătă dela Gogu promisiunea, într'o scenă duloasă, că o va trimite la «Vatra luminoasă», în București, ca să învețe să citească și să se bucure așa și mai mult de viață. E fericită și caută nukul iubit, să teasă planurile pentru viitor în locul ei favorit. Cealaltă soră, Lisaveta, înveselește pe Gogu cu glumele ei — un țaran, Nenea Precup, își plânge durerea sufletului, povestind cum nu știe de fiul său, dacă trăiește sau e mort: a dispărut în război. Gogu promite tatălui îndurerat că se va interesa pe la autorități de soarta copilului. (Va urma)

Sanator de tuberculoși s'a deschis în Geoagiul de jos, județul Hunedoara. Informațiuni despre primirea bolnavilor se dau la direcția sanatorului.

superioară sub împăratul Traian — au înfăptuit pe *al doilea așezământ de sânge, acum românesc*, pe care l-a poruncit nouă Domnul spre a se face dreptate și neamului românesc.

Eroii — martiri români au fost ceice începând dela cei mai înalți generali și dela nenumărata mulțime a eroilor fără ne nume până la viteaza fecioară locotenent Ecaterina Teodoriu — moartă ca eroină în fruntea trupei sale în luptele cu nemții, sânt o glorie a războiului mondial și sânt podoaba sufletească, porfira și visonul nostru, și grăitorii peste veacuri despre eroismul românesc și inspiratorii generațiilor noastre viitoare.

Acestor eroi li se potrivește într'o măsură mai mare decât oricui, cuvântul sfântului apostol Pavel: «Pentru ceice au adormit... să nu vă întristați, ca și ceice nu au nădejde» (I. Tes. IV. 13).

Noi, și dacă le-am făcut rugăciuni ca pentru morți și le-am sfîntit acest simbolic mormânt, totuși nu ne întristăm pentru moartea lor, ci ne bucurăm astăzi, pentru că prin jertfa sângelui martiric al eroilor noștri, nădejile noastre sfînte pentru lege și patrie tocmai s'au împlinit și pentru că *prin ei* s'au împlinit ele.

De aceea noi *nu-i jelim, ci-i ferim*. Li ferim, că au murit cu moarte vrednică de Hs. și de cinstea armii românești, și de aceea țărâna lor va fi la temelia viitorului nostru mai puternică decât aceasta peatră de granit, ear pomenirea lor va rămânea vecinic lăudată din neam în neam între noi.

Sub raportul acestei concepții despre eroii neamului, e prea de înțeles, de ce la Mărășești se vor aduna rămășițele eroilor săvârșiți în glorioasele lupte din acele părți și că de ce peste acele rămășițe se va ridica o biserică de pomenire. Astfel, în semnul sfînteniei legii și în al patriotismului românesc, se va desăvârși tradiția creștină-latină, hotărâtă de sinodul african din Cartagina: Bisericile existente le vom adăuga de acelea, în cari vom așeza și rămășițe de ale eroilor-martiri moderni, ca astfel să-i avem mai aproape de pioasele și recunoscătoare rugăciuni ale noastre și ale generațiilor viitoare.

Noi, cei de aici, la linia de nord a civilizației latine de odinioară, la marginea de apus a românismului, ni-am împlinit numai cea mai mică parte din datorința către eroii lumii și către cei ai noștri, când le-am cuprins în rugăciunile noastre și le ridicăm aceasta neînsemnată peatră de amintire.

Și acum, Tu Doamne Isuse Hristoase Dumnezeu nostru, care, după asemănarea așezământului de sânge al legii vechi, prin preacurat sângele Tău ai întemeiat jertfa și așezământul nou de mântuirea neamului omenesc, și prin moartea Ta ne-ai dat și nouă pilda supremului eroism și te-ai înălțat ca azi la cer, unde șezi d'a dreapta Părintelui Tău: odihnește, Doamne, sufletele tuturor eroilor adormiți ai neamului românesc în loc luminat și cu vecinică vedeală; fă, Doamne, ca prin cultul amintirii eroilor din toată lumea să se șteargă patima urei dintre popoare și să sporească civilizația și fericirea omenească, — iar jertfa mântuitoare de neam, adusă de eroii noștri, fă-o, Doamne, bineprimită pe altarul Tău cel mai presus de ceruri, ca o jertfă de bună mireasmă duhovnicească, spre mărirea preasfântului Tău nume, spre vecinică statornicire a celui de al doilea și de tine poruncit așezământ de sânge al neamului românesc, și spre vecinică și rodnică pomenire a eroilor noștri între noi. Amin!

Știrile zilei

Știre personală. După ce I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae*, în vizitațiunea canonică din județul Treiscaune în decurs de 18 zile însoțit de D-nii Lazar Triteanu, Dr. George Proca, Dumitru Antal și corul seminarial condus de prof. N. Topolog, a cercetat toate comunitățile noastre bisericesti din acel județ, Duminecă sara în 21 Mai, împreună cu suita, s'a rentors la reședința sa deplin sănătos, suportând cu multă ușurință grelele strapăte.

Ziua de zece Mai în Sibiu se serbează ca și în anul precedent, prin oficierea serviciului

divin în catedrală, unde vor asista reprezentanții autorităților civile și militare. Defilarea începe la ora 11 a. m. cu școalele secundare. Armata defilează în ordinea următoare: Corpul de ofițeri, trupele pedestre, ofițerii călări ai școalelor speciale, trupele călări. Urmează recepțiile. După amiază: la ora 4 se începe producția de gimnastică, organizată de militari și de liceul Gheorghe Lazăr, pe câmpul de instrucție al garnizoanei; intrare gratuită. Seara la ora 8 1/2 se dă în sala Urania *concertul școalelor*; pe străzi se face retragere cu torte și muzică.

Ziua eroilor în Sibiu. La înălțarea Domnului se face obișnuita *procesiune religioasă* în Cimitirul vechi militar la mormintelor eroilor căzuți în război. Procesiunea se va desfășura conform programului afișat și stabilit de Comitetul regional Sibiu.

Concertul meseriașilor sibieni s'a ținut aseară, conform programei ce am publicat. S'a întrunit, ca totdeauna, lume foarte multă, doritoare să asculte producțiile bine studiate ale Reuniunii meseriașilor români din Sibiu. Corurile mixte, executate sub conducerea îngrijită și inteligentă a dirigentului, dl N. Oancea profesor, precum și cântecele harnicilor soliști, dna și dl Stanciu, au fost în cea mai mare parte bucăți alese din muzica frumoasă a poporului; — s'au bucurat prin urmare cu atât mai ales de o călduroasă primire. Aprobările însuflețite s'au repetat după fiecare punct al programei. Versuri au recitat: dl D. Axente cu bravura obișnuită, dsoara Emilia Poponea și Cornel Axente, amândoi cu istețime și cu mult sentiment. Orchestra orașului și-a dat concursul executând poetica Uvertura românească a lui Flechtenmacher și acompaniând atât pe soliști, cât și corul lui Schumann, Popasul țiganilor, piesă muzicală interpretată cu o izbită nuanțare. O parte din beneficiul concertului este menit pentru familiile victimelor dela Lupeni. (Beneficiul ar putea să fie și mai considerabil, dacă autoritățile noastre financiare s'ar mulțumi, în asemenea cazuri, cu procente mai modeste).

Pâne din oase. Autoritățile din Orenburg, Rusia, au început să prepare pâne care se compune două treimi din făină și o treime din oase măcinate ale diferitelor animale. Se afirmă că pânea aceasta, care face posibilă o mare economie de făină, este foarte nutritivă.

† **Dr. Ion Sârbu**, paroh în Rudăria, Bănat, a răposat în Domnul, în vârstă de 57 de ani. Regretatul preot a fost premiat pentru lucrările sale istorice cu marele premiu Năsturel al Academiei Române. Odihnească în pace!

Comemorare. Dumineca trecută s'a comemorat de cătră uniunea din București, Istoria și Arta națională, semicentenarul morții lui *Ion Eliade Radulescu*. S'a oficiat serviciu divin la biserica «Mavrogheni», unde se află mormântul și bustul acestui apostol cărturar al românismului. În cuvântări călduroase s'a arătat însemnătatea activității culturale și politice a «părintelui literaturii române».

Congres. În 31 Mai n. 1922 se va ține la București un congres preoțesc general, cu următoarea ordine de zi: Îmbunătățirea stării materiale a clerului; clarificarea situației preoților văduvi, și înființarea asociației generale a clerului de mir ortodox din România întregită.

Dela Asociația clerului. La secretariatul general al Asociației se află cărți pentru bibliotecile caselor culturale de nou înființate, ca și pentru comunele bisericesti, unde nu este până acum nici un fel de bibliotecă. Onorații membri ai Asociației vor binevoi a le ridica în persoană, sau prin încredințatul lor. Cu poșta nu se trimit.

Congresul tuturor comercianților detașiști din întreaga Românie se ține în Sibiu în zilele de 3 și 4 Iunie 1922. În ziua următoare congresiștii vor face excursiuni în împrejurimile Sibiului.

Urmarea. Rechizițiile făcute în biserici din partea sovietelor, cum se vestește din Moscova, au provocat în multe locuri din Rusia, cu deosebire la sud, o puternică mișcare antisemită.

Conferența dela Genova s'a terminat Vineri. Viitoarea conferință se întrunește în Iunie la Haga. S'a adoptat pentru toate statele un așa numit *pact de neagresiune*: în timp de șapte luni va domni pretutindenea armistițiul asigurându-se astfel, pe acest timp, pacea Europei. Dacă la Genova nu s'au obținut rezultate mai bune faptul se atribuie atitudinii reprezentanților ruși.

Impotriva injurărilor și a cuvintelor necuviincioase s'a pornit o luptă înțeleaptă, deocamdată nu la noi, ci la frații noștri italieni. În Verona adevărat s'a format un comitet de cetățeni, care și-a propus să combată injurărilor și vorbe urâte așa de răspândite mai ales în clasele de jos ale poporului. S'au imprăștiat foi volante redactate în acest scop, s'au afișat placate citite cu nu puțin interes, și toată lumea laudă ideea dela Verona. Primministrul italian, Facta, a trimis comitetului o scrisoare, în care își exprimă mulțumirea pentru inițiativa înțeleaptă. Cum se vestește din Italia, cruciada întreprinsă începe a da rodul așteptat: o îmbunătățire simțitoare în observarea regulilor bunei cuviințe.

Români în temnițe ungurești. Un ziar din capitală află din izvor absolut sigur, că la Budapesta se găsesc arestați de autoritățile maghiare un număr de *optzeci și cinci* persoane, cetățeni români din regatul vechi și din regiunile alipite. Deținuții n'au altă vină, decât că au fost surprinși de evenimente în capitala Ungariei, fără să aibă la dânsii hârtiile necesare. Nu se cunosc ce fel de măsuri a luat guvernul nostru pentru apărarea și scăparea din închisoare a acestor 85 cetățeni români.

Nr. 7—1922.

(85) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparținătoare protopresbiteratului Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fașionate în coala B, pentru întregirea venitelor dele stat.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea elevilor noștri dela toate școlile de ori ce categorie din Zălau, și să îndeplinească și datoria de preot al garnizoanei din acest centru.

Reflecții la acest post își vor înainta în termenul deschis cererile provăzute cu documentele prescise la oficiul protopresbiterat al tracului Unguraș, și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare până la publicarea termenului de alegere să pot prezenta în parohie în vreo Duminecă sau serbătoare spre a funcționa și a face cunoștință cu credincioșii. —

Zălau, 13/26 April 1922.

Ioan Ciupe m. p.
prez. com. parohial.Ioan Luca m. p.
notar com. parohial.

Nr. 158—1922. Văzut.

Unguraș, 17/30 April 1922.

Ioil Ghiurițan
protopresbiter

Vila Ținte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scâlzi, constatătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare și două bucătării, favorabilă și pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 6—10

==== Detalii se pot afla tot acolo. =====

Subprefectura județului Sibiu.

Nr. 3802/922 subpref.

(92) 1—2

2 Autocamioane de vânzare

La subprefectura județului Sibiu se vor vinde 2 autocamioane prin licitație plus oferentului și anume un Hansa Llyod de 3 tone care se poate cerceta în curtea Subprefecturii (Strada Șaguna 10) și un Presto de 2 tone care se poate cerceta la firma Benker și Jckeli (Strada Lictor 2). Oferte sigilate se pot înainta la subprefectura până la 31 Mai la ora 1 amiază.

Schöpp m. p.
subprefect

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

Propise pentru examene

—: dictando și caligrafie —:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Spectacole în Sibiu

La Apollo în 23 Mai se reprezintă drama: Apusul. În 24 și 25 Mai: Împărăteasa, mare film. Începutul la ora 7 și 9.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broșurele din «Bibliotecele»:

39. Religioasă

- Nr. 3. Tăutul Aur.: Viața sf. părintelui nostru Grigorie.
- Nr. 4. " " Viața sf. asemenea cu apostolii împăratului Constantin cel mare.
- Nr. 5. Tăutul Aur.: Viața și minunile sf. Ioan cel nou dela Suceava.
- Nr. 7. Tăutul Aur.: Viața sf. apost. Petru și Pavel.
- Nr. 8. " " Minunile Domnului nostru Isus Hristos.
- Nr. 10. Tăutul Aur.: Viața sf. proroc Ilie Tesviteanul.
- Nr. 11. " " Viața, suferințele și minunile sf. marelui martir Dimitrie.

40. Poporală a Tribunei

- Nr. 2. M. Cugler Poni: Fata Stolerului.
- Nr. 21. Harte Bret: Prietenul meu Vântură-țară.
- Nr. 22. Andersen: Scăpărătoarea.
- Nr. 33. Coșbuc G.: Fulger.
- Nr. 47. Slavici I.: O sută de ani.
- Nr. 60. Drăgan M.: Despre recunoștința față de părinții suflători.

41. Poporului

- Nr. 1. Printre popoare sălbatice în Africa.
- Nr. 2. Motav, Indianul ajuns în sclăvie.
- Nr. 3. Secretul Preriei.
- Nr. 4. Mungo, Regele sclavilor.
- Nr. 5. Tachita, mireasa căpitanului.
- Nr. 6. Buffalo-Bill în occidentul sălbatic.
- Nr. 7. Cavașeful Piraților.
- Nr. 8. Intre pieile roșii și trădători.
- Nr. 9. Tonegava, șeful Negrilor.
- Nr. 10. Cei doi vânători din Prerii.
- Nr. 11. În vizuina Leopardului.
- Nr. 12. În corabla Piraților.
- Nr. 13. Prisonierul Piraților.
- Nr. 14. Ossidov, Indianul înfricoșat.
- Nr. 15. Vânătoarea după carne de om.
- Nr. 16. Sceptul piticilor Vambutti.
- Nr. 17. Bob-Lee, următorul.
- Nr. 18. Cel din urmă Sitting-Bull.
- Nr. 19. Pinzone-Navigatorul.
- Nr. 20. Pirații-Riff ai căii Macassar.
- Nr. 21. Ben-Said, spaima lacului Nyanza.
- Nr. 22. Răsunarea pumnului crunt.
- Nr. 23. Prisonierul Suixilor.
- Nr. 24. Buffalo-Bill în codrul secular.
- Nr. 25. Dracul de aur din California.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul Ilarion Mircea, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sărbători de peste an. Prețul 14 Lei.